

SKUPŠČINSKI

DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
KOČEVJE, KRŠKO,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

Letnik XVI.

Novo mesto, 24. januarja 1980

Št. 2

VSEBINA

OBČINA NOVO MESTO

4. Smernice za pripravo družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1981 - 1985

Občina Novo mesto

4.

Na podlagi odloka o pripravi in sprejetju družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1981 do 1985 (Skupščinski Dolenjski list št. 8/79) je skupščina občine Novo mesto na sejah zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 5. decembra 1979 ter družbenopolitičnega zbora dne 3. decembra sprejela

SMERNICE

za pripravo družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1981 - 1985

UVOD

Smernice za plan občine Novo mesto opredeljujejo skupne cilje, smeri in okvire družbenoekonomskega razvoja občine v planskem obdobju 1981 - 1985.

Smernice upoštevajo širše razvojne usmeritve, vsebovane v smernicah SFR Jugoslavije ter smernicah SR Slovenije in temeljijo na možnostih in potrebah nadaljnega celovitega razvoja občine. Izoblikovane so na osnovi ugotovitev iz analize izvajanja dogovora o temeljnih družbenega plana in družbenega plana občine Novo mesto za razdobje 1976 - 1980 v letih 1976, 1977 in 1978 ter ocena izvajanja v letih 1979 in 1980, analize možnosti razvoja občine Novo mesto za obdobje 1981 - 1985 ter strokovnih osnov za pripravo prostorskega plana občine Novo mesto.

Smernice so namenjene nosilcem planiranja v občini kot

osnova in napotek pri oblikovanju in sprejemanju njihovih planskih dokumentov. TOZD, KS, SIS in ostali nosilci planiranja naj bi pri oblikovanju lastnih planskih aktov upoštevali poleg svojih tudi širše družbene interese, kar bo pripomoglo k skladnejšemu razvoju občine tako na področju gospodarstva kot na področju družbenih dejavnosti in prostorskega razvoja. Analiza razvoja v letih 1976 - 1978 je pokazala, da so se kot ključni izoblikovali naslednji problemi:

- struktura nesorazmerja v gospodarstvu, kjer se je najhitreje razvijal sekundarni sektor, medtem ko sta terciarni in primarni sektor zaostala;

- gospodarski razvoj je temeljil predvsem na hitrem zaposlovanju, manj pa na večanju produktivnosti dela;

- akumulativnost gospodarstva je padala, kar je bila posledica splošnih gospodarskih gibanj ter prepočasne rasti in neustrezne delitve dohodka;

- rast vseh vrst porabe (osebne, skupne in splošne) je bila hitrejša od rasti dohodka;

- stopnja rasti izvoza je v tem srednjeročnem obdobju začela upadati, uvoz pa je izredno narasel zaradi visoke stopnje odvisnosti gospodarstva od uvoza surovin, reprodukcijskega materiala in opreme; izvoz več ne pokriva uvoza;

- investicijske naložbe se izvajajo z velikimi zamudami predvsem zaradi pomanjkanja lokacij, težav pri pridobivanju potrebne dokumentacije, kasne vključitve programa IMV Novo mesto v dogovor o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 - 1980;

- struktura vlaganj je neugodna, saj se je v gospodarstvu investiralo skoraj izključno v sekundarni sektor (orkog 80 % gospodarskih investicij);

- zaostajanje urbanističnega planiranja, pomanjkanje komunalno opremljenih zemljišč ter nepovezanost vseh dejavnikov, ki sodelujejo pri stanovanjski graditvi, so vzrok zaostajanja načrtovane gradnje družbenih stanovanj;

- razkorak med hitrim gospodarskim razvojem in napredkom družbenih dejavnosti (otroško varstvo, šolstvo, zdravstvo, kultura, itd.).

1. SKUPNI CILJI RAZVOJA

Na podlagi dosežene stopnje družbenega razvoja v SR Sloveniji in v občini, na podlagi razvojnih težav v svetu ter upoštevajoč omejitve in možnosti materialnega, socialnega in prostorskega razvoja, bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju 1981 - 1985 uresničevali predvsem naslednje skupne cilje:

- nadaljnje izgrajevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na področju družbene reprodukcije;

- postopna preusmeritev in prestrukturiranje gospodarstva v proizvodnjo in storitve, ki so razvojno in tehnološko intenzivne in imajo dolgoročne možnosti za ustvarjanje večjega dohodka ter zagotavljajo večjo učinkovitost celotnega družbeno ekonomskega razvoja občine;

- pospeševati razvoj kapitalno intenzivnih investicij in omejevati delovno intenzivne inve-

sticije, kar velja še posebej za industrijo;

- zmanjševanje strukturnih neskladij (terciarni sektor: prekrba, turizem);

- usmeritev v proizvodnjo, ki je namenjena izvozu in ki ima vse pogoje za uspešen prodor na tuje trge;

- zagotavljanje kvalitetnih dejavnikov razvoja, kot so: bolj realno in kvalitetno planiranje vseh nosilcev planiranja, večja produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost dela, skladnejša razmerja v delitvi dohodka, izboljševanje kadrovske strukture, varčevanje z energijo, večja delovna disciplina;

- razvoj infrastrukture v skladu s potrebami gospodarstva, osebnega in družbenega standarda ob upoštevanju realnih možnosti;

- povečanje primarne proizvodnje hrane družbenega in zasebnega sektorja, kar je pomembno za zagotovitev dobre prekrbe in stabilizacijo gospodarstva;

- pospeševanje izrabe razpoložljivih rudnin kot osnove za nadaljnji razvoj predvsem gradbeništva (kamnitih agregatov, kremenčevih peskov in glin) ob upoštevanju rudarskih, urbanističnih in drugih zahtev;

- zaposlovanje, ki bo zagotavljalo večjo produktivnost dela in izboljševanje kadrovske strukture;

- večji obseg družbeno načrtovane gradnje stanovanj, predvsem za potrebe združenega dela in sočasno gradnjo vseh spremljajočih infrastrukturnih objektov ter objektov družbenega standarda;

- pospeševanje razvojnega in raziskovalnega dela in uvajanje

njunih dosežkov v praksi;
 – hitrejši razvoj manj razviti območij občine, zlasti Suhe krajine;
 – proučitev in opredelitev družbenega pomena ter funkcije in vloge Novega mesta v občinskem in regionalnem merilu;
 – smotrna in racionalna uporaba prostora, ravnanje z naravnimi dobrinami, varovanje in izboljšanje človekovega okolja ter čuvanje narave;
 – ustvarjanje boljših pogojev življenja in dela kot dejavnika rasti produktivnosti dela;

– postopno izenačevanje pogojev dela in življenja med mestom in podeželjem s tem, da bodo socialne, komunalne in druge storitve približno enako dostopne v vseh KS;
 – razvoj družbenega standarda naj ima prednost pred osebnim;
 – zagotavljati stalno krepitev obrambne sposobnosti.

II. OCENA BODOČEGA ŠTEVILA PREBIVALCEV IN ZAPOSLENIH

Gospodarski in tudi družbeni razvoj občine je v veliki meri odvisen od razpoložljivosti delovne sile. Gibanje števila prebivalstva v občini Novo mesto ne zagotavlja več zadostnih rezerv delovne sile, ki bi omogočile tako hitro zaposlovanje kot v preteklosti, ko je bil v znatni meri prisoten še proces deagrarizacije. Zaradi tega bo moral razvoj občine bolj temeljiti na dvigovanju produktivnosti dela, manj pa na rasti zaposlovanja.

TABELA 1. Predvideno gibanje prebivalstva do leta 1985

leto	število prebivalcev	poprečna letna stopnja rasti v %
1971	50.068	
1978	54.250	1,2
1985	60.000	1,4

Ocena bodočega števila prebivalcev in zaposlenih v občini je podlaga za oblikovanje ciljev in usmeritev na drugih razvojnih področjih.

Glede na dosedanje trende gibanja števila prebivalcev in glede na predvideno povečanje števila zaposlenih v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih na območju občine lahko z gotovostjo pričakujemo, da se bo število prebivalcev povečalo močneje od naravne rasti tudi v bodoče. Računamo, da bo število prebivalcev na koncu prihodnjega planskega obdobja okoli 60.000. Ocena pomeni seštevek naravne rasti prebivalstva in priseljevanja.

TABELA 2. Struktura prebivalstva

kategorija prebivalstva	1971	%	1980	%	1985	%
celotno prebival.	50.068	100,0	55.500	100,0	60.000	100,0
aktivno prebival.	29.770	59,5	30.500	55,0	32.600	54,3
zaposleni z območja občine	16.700	33,4	21.500	38,7	24.900	41,5
skupaj zaposleni	17.000	34,0	24.700	44,5	28.650	47,8
kmečko prebival.	14.236	28,4	10.500	18,9	8.500	14,2
aktivno kmečko prebivalstvo	8.760	17,5	6.500	11,7	5.300	8,8

Ocenjujemo, da bo v občini leta 1985 okoli 29.000 zaposlenih. Analize zaposlovanja nas opozarjajo, da predvideni obseg zaposlovanja 3 % letno ne bo možno v celoti doseči z razpoložljivo delovno silo v občini (naravni prirastek, deagrarizacija, vračanje zdomcev in ostalo prispevajo največ 2,5 % rast letno), ampak jo bo potrebno pokriti še z dnevno delovno migracijo in doselitvijo za delo sposobnega prebivalstva in od njih vzdrževanih družinskih članov. Z dnevno migracijo iz sosednjih občin lahko računamo v omejenem obsegu glede na to, da te občine same načrtujejo sorazmerno obsežen gospodarski razvoj na osnovi lastne delovne sile. To pomeni, da moramo računati z doselitvijo velike večine tistih zaposlenih, ki jih ne bo mogoče zaposliti iz domačih delovnih rezerv. Priseljevanje prebivalstva iz drugih območij Slovenije in Jugoslavije bo zahtevalo velike dodatne stroške v zvezi z zagotavljanjem minimalnih standardov življenjskih pogojev novo zaposlenih delavcev, še posebno zato, ker bo potrebno uresničevanje določil omenjenega samoupravnega sporazuma sankcionirati.

III. GOSPODARSKI RAZVOJ

A. Globalni okvirji razvoja

Glede na to, da je dosežena stopnja gospodarske rasti v občini v tekočem srednjeročnem obdobju nižja od načrtovane (družbeni proizvod je v letih 1976 – 1980 naraščal po stopnji 6,6 % planirana stopnja za to obdobje pa je 7,7 % poprečno letno).

Za naslednje srednjeročno obdobje je realno načrtovati zmernejšo gospodarsko rast. To je tudi v skladu s smernicami SR Slovenije in SFR Jugoslavije, naj se razvoj stabilizira, vsi napori pa usmerijo v doseganje kvalitetnih sprememb.

Predvidevamo 6,5 % realno stopnjo rasti družbenega proizvoda, h kateri bo 52 % prispevala višja produktivnost, 48 % pa nove zaposlitve. Ocena temelji na počasnejšem zaposlovanju (3,0 % letno), kot je bilo realizirano doslej (4,1 %), zato bo moralo biti zaposlovanje kvalitetnejše: več pozornosti moramo nameniti zaposlovanju kvalificirane delovne sile, omejiti bi morali naraščanje razijskih delovnih mest, itd.

TABELA 3. Globalni okvirji možnega razvoja v obdobju 1981 – 1985

kazalec	- v % -
– poprečna stopnja rasti DP	6,5
– poprečna stopnja rasti zaposlovanja	3,0
– poprečna stopnja rasti produktivnosti dela	3,4
– delež produktivnosti v prirastu DP	52
– delež investicij gospodarstva v DP	27
– delež investicij v osnovna sredstva v DP	21
– poprečna stopnja rasti izvoza	10
– poprečna stopnja rasti uvoza	5
– stopnja rasti realnih OD na zaposlenega	2,2
– poprečna stopnja rasti skupne in splošne porabe	6,0

Relativno visoko stopnjo rasti utemeljujemo s tem, da bodo predvidoma že v prvih letih naslednjega srednjeročnega obdobja usposobljene industrijske zmogljivosti, ki so v gradnji pri Industriji motornih vozil in Tovarni zdravil Krka.

K hitremu gospodarskemu napredku občine bosta pripomogla tudi višji nivo produktivnosti dela in večji obseg vključevanja gospodarstva v zunanjetrgovinsko menjavo.

Gospodarsko rast lahko označimo za dinamično in hitrejšo od republiške (SR Slovenija predvideva 5 % realno stopnjo rasti družbenega proizvoda). Zato bo potrebno vlo-

žiti za njeno uresničitev znatne napore. Predvsem bomo morali doseči, da bo napredek temeljil na kvalitetnih dejavnih razvoju in da bo produktivnost udeležena v rasti družbenega proizvoda vsaj s 50 %. Stremeti bomo morali za tem, da bodo proizvodne zmogljivosti čim bolj izkoriščene, da bodo domači znanstveni dosežki uporabljani v praksi, bolje bomo morali gospodariti s sredstvi ter varčevati s surovinami in energijo.

B. Cilji, usmeritve in naloge

1. Skupne usmeritve

Glede na problematiko gospodarstva v občini Novo mesto,

možnosti ter naloge za njegov naslednji razvoj so osnovne usmeritve in cilji razvoja našega gospodarstva v prihodnjem srednjeročnem obdobju naslednje:

a. razvijanje skladnejše gospodarske strukture v naslednjih

smereh:

– večja podpora nadaljnjemu razvoju primarnega sektorja, da bi omogočil boljšo preskrbo;

– prestrukturiranje sekundarnega sektorja v tehnološko zahtevno ter razvojno in izvozno intenzivno proizvodnjo;

– pospešen razvoj terciarnega sektorja, zlasti trgovine.

Omenjene dejavnosti so prioritete in se bodo morale v

naslednjem planskem obdobju hitreje razvijati.

b. Usmerjanje organizacij združenega dela v bolj produktivno in zahtevnejšo proizvodnjo, z večjim deležem znanja in raziskovalnih dosežkov, ki imajo dolgoročne pogoje za ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva. Na novo zaposleni delavci morajo z uporabo nove tehnologije znatneje prispevati k povečanju produktivnosti.

c. Proizvodni programi naj v večji meri slonijo na raziskovalno-razvojnem delu, na visoki stopnji avtomatizacije in večji udeležbi znanja. Razvojno raziskovalno delo je potrebno razvijati in ustrezno stimulirati. S tem bomo zagotovili pospešen razvoj domače tehnologije in zmanjšali tehnološko odvisnost od razvitih dežel. Razvojno-raziskovalno delo naj se odvija v razvojnih oddelkih, ki se bodo izpopolnjevali in ustrezno povezali z raziskovalnimi organizacijami.

d. Usposabljanje in usmerjanje proizvodnje za izvoz kot trajne in dolgoročne razvojne usmeritve s ciljem večjega in stabilnega vključevanja našega gospodarstva v mednarodno delitev dela. Temeljni poudarek naj bi bil na kvalitativnih premikih, kot so: višja stopnja predelave, kompletne investicije, kvalitetnejše oblikovanje in prilagajanje specifičnim zahtevam trga.

Posebno pozornost je potrebno nameniti ustrežnejši regionalni usmeritvi, kjer je potrebno spodbujati zlasti sodelovanje z deželami v razvoju, hkrati pa na enakopravnih osnovah krepiti tudi odnose z razvitimi deželami.

e. Za preteklo obdobje je bilo značilno ekstenzivno zaposlovanje in neustrezna kvalifikacijska struktura delovne sile. Zato mora nadaljnje zaposlovanje temeljiti na racionalnem zaposlovanju, izboljšanju kvalifikacijske strukture in povečanju produktivnosti dela. Takšno usmeritev narekujejo že izčrpane rezerve delovne sile in usmeritev v intenzivno gospodarjenje.

f. Investirati moramo v dejavnosti, ki bodo ustvarjale tolikšen dohodek, da bo z njim mogoče pokriti tudi stroške družbene in gospodarske infrastrukture v zvezi z novim zaposlovanjem. Organizacije združenega dela, katerih razvojni programi bodo terjali hitro zaposlovanje, bodo morale preskrbeti sredstva za zagotovitev stanovanj za nove delavce in drugih infrastrukturnih objektov ter objektov družbenega

standarda. Ekonomsko upravičenost naložb je potrebno preverjati z omenjenega širšega stališča.

Organizacije združenega dela naj bi pri pripravi dokumentacije za nove investicije upoštevale in zagotavljale tudi sredstva za reševanje stanovanjskih problemov za nove delavce, za vlaganja v komunalno infrastrukturo, v povečane zmogljivosti na področju družbenih dejavnosti ter za njihovo delovanje, ob tem pa tudi sredstva za potrebno povečanje lastnih objektov družbenega standarda.

Investicijska vlaganja je potrebno v večji meri usmeriti v deficitarne dejavnosti v občini (proizvodnja in predelava hrane, trgovina, malo gospodarstvo). Banke naj v tem smislu vodijo tudi svojo kreditno politiko. Usmerjanje sredstev v bankah mora upoštevati splošne družbene interese in cilje ter stimulirati razvoj prednostnih dejavnosti in objektov, za katere se združuje delo in sredstva. Pri sprejemanju prioritarnih investicij morajo banke upoštevati kriterije, sprejete v teh smernicah in podpreti tiste investicije, od katerih pričakujemo največji porast produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti.

Pri investiranju moramo doseči večji obseg sovlaganj, povezovanj in sodelovanj med gospodarstvom in negospodarstvom.

g. Materialno osnovo združenega dela bomo izboljšali z ustrezno spremembo osnovnih razmerij v delitvi dohodka in čistega dohodka. Hitreje od dohodka bodo rastle sredstva za akumulacijo združenega dela, medtem ko bo osebna, splošna in skupna poraba naraščala počasneje od rasti dohodka. Stopnja samofinanciranja naložb bo potrebno ob vse večjem združevanju dela in sredstev povečati.

h. Osebni dohodki zaposlenih se bodo gibali v odvisnosti od rasti produktivnosti in rasti dohodka. Njihova stimulaturna delitev mora biti osnovni spodbujevalec rasti produktivnosti.

2. Industrija bo tudi v prihodnjem planskem obdobju osnovni nosilec dinamičnega gospodarskega razvoja, vendar ob hitrejšem razvoju tistih dejavnosti, ki se doslej niso razvijale skladno z razvojem industrije (terciarni sektor, kmetijstvo, infrastruktura). V okviru industrije se bodo razvijale predvsem tiste organizacije združenega dela, ki so visoko tehnično opremljene, kapitalno in razvojno intenzivne ter izvozno usmerjene.

Prednostne panoge industrije bodo:

- proizvodnja avtomobilov, stanovanjskih prikolic in opreme,
- kemično farmacevtska industrija,
- del elektronske industrije (profesionalna elektronika),
- del tekstilne industrije, ki je kapitalno intenzivna,
- proizvodnja izolacijskih materialov na osnovi steklenih vlaken,
- lesna in druge industrije na bazi lastnih surovin v okviru surovinskih možnosti.

Te prednostne panoge, razen tekstilne, bodo lahko povečale število zaposlenih za nove programe. Poleg navedenih panog bo lahko povečala število zaposlenih še tista organizacija, ki zagotavlja dohodek na zaposlenega nad doseženim poprečjem svoje panoge in poprečjem občine, ki prispeva k zboljšanju devizne bilance in ki zboljšuje struktura neskladja v občini. Ostale organizacije ne bodo smele povečati obstoječega števila delavcev.

Delovno intenzivne panoge industrije bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju modernizirale in avtomatizirale svojo proizvodnjo, osvajale nove izdelke, prehajale na višjo stopnjo predelave, dvigale kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, izboljšale delovne pogoje zaposlenih (odprava nočnega dela žena) itd.

Da bo industrija lahko uresničila zastavljene cilje gospodarskega razvoja, bo morala v večji meri združevati delo in sredstva na dohodkovnih osnovah. Reševati bo potrebno problematiko gospodarske porabe surovin in energije, primerne porabe prostora in v zvezi z varovanjem okolja smotrno razporeditve novih proizvodnih zmogljivosti.

3. Kmetijstvo je v občini zaostalo za razvojem kmetijstva v Sloveniji (dosega le še okoli 80 % produktivnosti kmetijstva v SRS) in za razvojem gospodarstva v občini. Glede na že tradicionalno zaostajanje moramo v tem planskem obdobju težiti, da dosežemo vsaj republiško poprečje v povečanju kmetijske proizvodnje. Za pospešen razvoj kmetijstva bomo poleg republiških in zveznih ukrepov morali v občini sprejeti še dodatne ukrepe, ki bodo zagotavljali predvsem dodatne ugodnosti za investicijske naložbe v kmetijstvu.

Da bi dosegli 3 % stopnjo rasti kmetijske proizvodnje v obdobju 1981 – 1985, bo potrebno:

- za zagotovitev temeljne naloge in obveznosti v zvezi s proizvodnjo hrane zagotoviti stabilnost primarne, kmetijske proizvodnje ter omogočiti učinkovito

preskrbo, kar pa je možno doseči predvsem z naložbami v kmetijsko infrastrukturo (predelovalne in skladiščne zmogljivosti za kmetijske proizvode);

– zagotoviti, da bo delež investicij v kmetijstvu dosegel vsaj 4 – 5 % udeležbo v skupnih gospodarskih investicijah (doslej 2 %), to pa je mogoče doseči le s pritegnitvijo združenega dela, da združi sredstva na osnovi dohodkovnih odnosov;

– ustanoviti intervencijski sklad v primerih naravnih nesreč in za ohranjanje in pospeševanje proizvodnje, ki zaradi trenutnih ekonomskih pogojev ni perspektivna ali zaradi drugih momentov propada, vendar jo je zaradi splošnih narodno-obrambnih interesov potrebno ohranjati in razvijati;

– zagotoviti ukrepe, ki bodo v vseh omočjih občine obdržali minimalno število aktivnega kmečkega prebivalstva ter zaustavili proces odmiranja hribovskih kmetij in s tem ohranili komparativne strateške prednosti prostora, predvsem zaradi narodnoobrambnih vidikov poselitve, zaradi ohranjanja kulturne pokrajine kot dolgoročnega vpliva na gospodarski in družbeni razvoj ter zahtev splošnega ljudskega odpora;

– pospešiti spreminjanje družbenoekonomskih odnosov na vasi z uvajanjem različnih oblik združevanja dela, zemlje in sredstev ter z uvajanjem dohodkovnih odnosov;

– organizirati močnejšo pospeševalno službo, ki naj deluje v okviru kmetijskih organizacij združenega dela, določene specializirane službe pa na nivoju regije;

– pospešiti hidro- in agromelioracije ter združevanje zemljišč na površinah, ki bodo zagotovile večjo kmetijsko proizvodnjo;

– spodbujati intenzifikacijo kmetijske proizvodnje, predvsem z uporabo umetnih gnojil, visoko kakovostnih semen, nabavo plemenske živine, izvršiti ustrezne organizacijske ukrepe, kar bo omogočilo večanje produktivnosti in ekonomičnosti dela;

– doseči smotrno izrabo in zaščito razpoložljivih kmetijskih zemljišč; pri tem vzbujati pozornost proces zaraščanja slabših kmetijskih površin, katerih obseg in namembnost bo potrebno v bodoče jasneje določiti in predvsem uskladiti z gozdarji in drugimi uporabniki prostora;

– krepiti moč kmetijske zemljiške skupnosti ter razvijati izobraževanje kmetov in kmetijskih delavcev.

4. Osnovne naloge na področju gozdarstva so:

- optimalna izraba lesno-proizvodnih zmogljivosti gozdov predvsem za potrebe domačih porabnikov,

- ohranjanje biološkega ravanotežja v gozdovih ter splošno koristne funkcije gozda,

- nadaljevanje nege, obnove in melioracije gozdov,

- povečanje izgradnje in vzdrževanja gozdnih cest najmanj za 1% letno.

Na področju lovstva je osnovna naloga varstvo, gojitev, lov ter urejanje in vzdrževanje lovišč z namenom, da se v okviru varstva narave ohranja ravnovesje divjadi. Pri odločanju o odstrelu divjadi morajo sodelovati tudi krajevne skupnosti.

Na področju ribogojstva in ribolova bo potrebno nadaljevati širjenje zmogljivosti za gojitev rib in nadaljevati z vlaganjem ribjih mladice v reko Krko in njene pritoke.

5. Na področju gradbeništva bodo organizacije združenega dela nadaljevale z:

- izpopolnjevanjem kvalitete gradnje, s specializacijo gradbene proizvodnje, z uvajanjem moderne montažne gradnje, z izborom čim bolj izpopolnjene tehnologije;

- čim bolj učinkovitim raziskovalnim delom;

- prizadevanjem za čim močnejše angažiranje na celotnem jugoslovanskem trgu in ekonomičen nastop na tujih trgih;

- poslovnim in dohodkovnim povezovanjem med pomembnejšimi proizvajalci reprodukcijskega materiala, gradbeništva in stanovanjsko dejavnostjo.

6. Dejavnost terciarnega sektorja gospodarstva, predvsem trgovina in storitveni del malega gospodarstva, najbolj zaostaja v doseganju razvojnih ciljev. Hitrejši razvoj terciarnega sektorja moramo v bodoče zagotoviti z višjo stopnjo rasti zaposlovanja odpoprečne stopnje, z učinkovitim povezovanjem terciarnih dejavnosti med seboj in z drugim združenim delom in vsaj zaustaviti padanje deleža družbenega proizvoda terciarnih dejavnosti v DP celotnega gospodarstva.

Osnovni nalogi na področju prometa sta varčevanje in racionalna poraba goriva. Zato bo potrebno:

- povečati obseg prevozov po železnici, ki postaja glede na njene prednosti pri porabi energije, vpliva na človekovo okolje in varnost vedno pomembnejša.

Železnica naj bi pritegnila tovore z dvigom kakovosti svojih storitev in z vključitvijo v integralni transport.

- Potniški promet z osebnimi avtomobili je potrebno delno preusmeriti na javni promet, mestni in primestni promet z avtobusi pa organizirati tako, da bo vsem delovnim ljudem omogočen prevoz na delo in z dela.

- Cestni tovorni promet naj se uveljavi predvsem kot dostavni promet na krajših razdaljah in v sodelovanju z drugimi prometnimi panogami (dostave od vrat do vrat).

- Špediterske, pretovorne in skladiščne organizacije (skupni blagovni center) naj bi smotrno usmerjale blagovne tokove tako, da bi bil izbor prometnega sredstva in kombinacija več vrst prevozov racionalnejša.

7. Na področju trgovine bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju pomembne naslednje usmeritve:

- hitrejšo prilagajanje zahtevam potrošnikov in sodelovanje s potrošniškimi sveti,

- donodkovno povezovanje s proizvodnimi organizacijami združenega dela,

- izgradnja novih prodajnih in skladiščnih zmogljivosti za maloprodajo,

- povezovanje z drugimi trgovinskimi organizacijami takrat, kadar same niso sposobne zadovoljiti potreb potrošnikov v občini bodisi po obsegu ali pa kvaliteti,

- čim več trgovin oz. prodajnih površin spremeniti v samopostrežni tip trgovine,

- večji del starega dela Novega mesta nameniti prodajalnam na drobno s specializirano izbiro drobnega blaga,

- izboljšati preskrbo gospodarstva z repromaterialom,

- zagotoviti diskontno prodajo reprodukcijskega materiala in živil za večje potrošnike na neki lokaciji izven centra mesta.

8. Na področju gostinstva in turizma so osnovne naslednje usmeritve:

- povečanje pestrosti in kvalitete ponudbe,

- povečanje turistično-gostinskih zmogljivosti, ureditev prostorov za kampiranje in rekreacijskih površin za potrebe turistov in občanov,

- organizacijsko povezati turistična društva in se preko turistične zveze povezati v poslovno skupnost za turizem,

- nadalje razvijati zdravstveno-rekreacijski turizem, poslovni, tranzitni in izletniški ter kmečki turizem,

- izdelati program razvoja turizma, rekreacije in športa na območju Gorjancev.

9. Temeljne naloge malega gospodarstva v srednjeročnem obdobju 1981 - 1985 so naslednje:

- pospeševati storitvene dejavnosti za potrebe prebivalstva z različnimi načini stimulacije (davčne olajšave, sprostitev cen, itd.),

- načrtovati poslovne prostore za malo gospodarstvo v sklopu stanovanjskih sosesk,

- izdelati zazidalni načrt za obrtne dejavnosti, ki ne sodijo v stanovanjske soseske,

- pri enotah malega gospodarstva spodbujati razvoj zmogljivosti za racionalno proizvodnjo in nadomeščanje uvoza,

- organizirati skupni servis za knjigovodsko-administrativne in druge storitve,

- poglobljati samoupravne odnose v organizacijah združenega dela malega gospodarstva,

- dosegati višjo raven medsebojnega povezovanja in sodelovanja malega gospodarstva zaradi oblikovanja celovitejše ponudbe proizvodov in storitev,

- pospeševati podružbljanje enot malega gospodarstva in vključevanje v samoupravno združeno delo.

10. Temeljne naloge na področju bančništva in zavarovalstva so nadaljnje uveljavljanje novih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov.

Razvoj bo temeljil na naslednjih usmeritvah:

- doseči moramo, da bodo organizacije združenega dela upravljale in odločale o tistem delu denarnega dohodka, ki ga združujejo v bankah,

- prevladujoča oblika financiranja naložb naj postane združevanje dela in sredstev,

- banke naj s selektivnim kreditiranjem spodbujajo naložbe v prednostne in deficitarne dejavnosti ter na manj razvita območja v občini.

V strukturi kreditov, danih OZD gospodarskih dejavnosti, naj se poveča udeležba kreditov za naložbe v deficitarne dejavnosti: kmetijstvo in predelavo hrane, trgovino, turizem, malo gospodarstvo.

Banke naj se v večji meri vključujejo tudi v kreditiranje komunalnega in stanovanjskega gospodarstva.

IV. RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

V cilju izenačevanja dostopnosti osnovnih dobrin in storitev družbenih dejavnosti bo potrebno pri snovanju omrežja teh dejavnosti zagotavljati možnosti za osnovno izobraževanje, otroško varstvo, kulturo, telesno kulturo ter temeljno zdravstvo in zobozdravstvo znotraj vsake krajevne skupnosti, ali v dveh ali večih tam, kjer za posamezne dejav-

nosti ne bi bilo smotrno storitev organizirati v vsaki krajevni skupnosti.

V srednjeročnem planskem obdobju 1981 - 1985 bosta vzgoja in varstvo predšolskih otrok in usmerjeno izobraževanje prednostni področji v okviru družbenih dejavnosti.

Razvoju mejnih interesnih dejavnosti (tehnična struktura, počitniška dejavnost, tabornišvo, planinstvo, glasbena mladina, zveza prijateljev mladine in druge) bo potrebno posvetiti več pozornosti.

Posamezne samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti bodo v svoje programe vključile tiste interesne dejavnosti, ki so po svojem značaju najbližje osnovnemu programu interesne skupnosti.

1. VZGOJA IN VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

V razvoju otroškega varstva bodo v ospredju naslednje naloge:

- pospešena izgradnja novih vzgojnovarstvenih kapacitet in izpopolnjevanje mreže vzgojno varstvenih zavodov in oddelkov v stanovanjskih soseskah v Novem mestu in v drugih krajevnih skupnostih, kjer so potrebe največje;

- vključitev 49% predšolskih otrok v organizirano varstvo do konca srednjeročnega obdobja;

- izboljšanje vsebine in kvalitete dela v vzgojnovarstvenih organizacijah, ureditev prehrane in razširitev obsega dela z otroki, ki niso varovanci vzgojno varstvenih organizacij v 150 urnih vzgojnih programih za 5-letne in letoletni pripravi na šolo za 6-letne otroke;

- zagotavljanje kadrov skladno s programom izgradnje kapacitet s pomočjo štipendiranja, ustreznega nagrajevanja in strokovnega izpopolnjevanja ter reševanja stanovanjskega vprašanja.

2. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

V nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja moramo zagotoviti izenačevanje pogojev in dostopnost vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh čim večjemu številu otrok in mladine ter hitrejši dvig kvalitete vzgojnoizobraževalnega dela v vseh šolah in v drugih vzgojnoizobraževalnih ustanovah. Poskrbeti moramo za kar najboljše sodelovanje in sožitje vzgojnoizobraževalnih organizacij z družbenim okoljem v krajevnih skupnostih in za tesnejšo povezavo šol usmerjenega izobraževanja z zainteresiranimi organizacijami združenega dela materialne in nematerialne proizvodnje. Zagotoviti moramo odprtost in javno dostopnost šolskih prostorov, opreme in rekreacijskih površin za širše družbene potrebe v krajevnih skupnostih.

Na področju vzgoje in izobraževanja bodo poglobili samoupravne odnose med OZD, OIS in FIS ter zagotovili podružbljanje vzgoje in izobraževanja in neposreden vpliv delavcev v združenem delu na celotno izobraževalno kadrovsko politiko.

V okviru svobodne menjave dela moramo doseči izenačenje položaja delavca v vzgoji in izobraževanju s

položajem delavca v drugih dejavnostih. V tem okviru bomo posebno skrb posvetili reševanju stanovanskega vprašanja pedagoških delavcev.

2. 1. Na področju osnovnega šolstva bodo naslednje prednostne naloge:

- ustanavljanje enot izobraževalne skupnosti pri šolah, ki naj postanejo mesto za neposredno dogovarjanje o vzgojnoizobraževalnih nalogah med uporabniki in izvajalci;
- izvrševanje programa izgradnje osnovnošolskega prostora, ki smo ga sprejeli na referendumu maja 1979; z njegovo realizacijo bomo izenačili materialne pogoje vseh osnovnih šol v občini in zagotovili enozemski pouk in s tem možnost prehoda na COŠ;

- do konca srednjeročnega obdobja bomo v celodnevno šolo in podaljšano bivanje zajeli 40 % učencev;

- v krajih, kjer bo tudi vnaprej ustrezno število učencev, bomo ohranili podružnične šole, še zlasti, če predstavljajo središče družbenega in kulturnega življenja v svoji sredi;

- povečali bomo sklade brezplačnih učbenikov in število učencev, zajetih v šolsko prehrano;

- na področju prostovoljnih dejavnosti bomo skrbeli za večje vključevanje sodelavcev iz vrst strokovnjakov iz organizacij združenega dela, družbenih organizacij in društev, večji poudarek bo dan politični kulturi in množičnosti v rekreaciji v šolskih športnih društvih;

- na področju kadrovske problematike bodo prednostne naloge: izboljšanje kvalifikacijske strukture pedagoških kadrov, permanentno načrtovanje kadrov, načrtno stipendiranje in strokovno ter družbenopolitično izobraževanje.

2. 2. V osnovno šolo s prilagojenim učnim programom (posebna osnovna šola) bomo vključevali vse otroke, za katere je to smotno. Tudi v tej šoli bomo razvijali oddelke s celodnevno vzgojnoizobraževalnim programom.

2. 3. Nižji glasbeni šoli bo s pridobitvijo ustreznih prostorov omogočeno vključevanje večjega števila učencev. S svojim programom se bo morala vključevati v celodnevne osnovne šole, svojo dejavnost pa z dislociranimi oddelki razširjati tudi izven Novega mesta.

2. 4. Usmerjeno izobraževanje bo prednostno področje v okviru družbenih dejavnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju. V tem obdobju bomo uresničevali program razvoja usmerjenega izobraževanja, ki smo ga sprejeli v marcu 1979. Z uresničitvijo tega programa bomo uspešnejše, v večjem obsegu in po raznovrstnosti poklicev zadovoljevali kadrovske potrebe združenega dela, po drugi strani pa omogočili mladini širši izbor poklicev in enakovrednejše vključevanje v združeno delo.

Na področju usmerjenega izobraževanja bo potrebno dati večji poudarek usposabljanju in izobraževanju ob delu. Ker imajo novomeške šole usmerjenega izobraževanja regijski značaj, bomo njihov nadaljnji

razvoj usklajevali s sosednjimi občinami.

Do konca srednjeročnega obdobja bomo uresničili program izgradnje šolskega prostora za usmerjeno izobraževanje, sprejet na referendumu v maju 1979, potrebno pa bo že tudi začeti dograjevati kapacitete domov za učence in študente in intenzivno investirati v opremo kabinetov, laboratorijev in učnih delavnic, kar bo omogočilo doseganje večjih vzgojnoizobraževalnih rezultatov.

Izboljševanje kvalifikacijske strukture pedagoških kadrov, pospeševanje dotoka strokovnjakov iz proizvodnje v šole, usmerjenega izobraževanja in pridobivanje novih kadrov s stipendiranjem, hitrejšim reševanjem stanovanskega problema in z ustrežnejšim nagrajevanjem bodo osnovne naloge na področju kadrovske problematike usmerjenega izobraževanja.

2. 5. Razvoj Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela kot specializirane institucije za izobraževanje odraslih bo v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjen v razvijanje, razširjanje in poglobljanje tistih vzgojnoizobraževalnih programov, ki jih ne razvijajo šole, so pa nujni sestavni del vzgojnoizobraževalnega področja. Zavod bo predvsem razvijal programe družbenopolitičnega, strokovnega, splošnega in funkcionalnega izobraževanja. Program zavodove dejavnosti se bo verificiral v občinski izobraževalni skupnosti in delno sofinanciral iz združenih sredstev pri občinski izobraževalni skupnosti.

3. KULTURA

V razvoju kulturnih dejavnosti bodo naslednje prednostne naloge:

- povečanje števila uporabnikov kulturnih storitev, predvsem števila bralcev, ter približevanje knjige občanom z razširitvijo mreže knjižnic v krajevnih skupnostih in potujoče knjižnice;

- krepitev dejavnosti komisij za kulturo v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela ter širjenje mreže organizatorjev kulture v OZD;

- utrjevanje in kvalitetna rast amaterskih kulturnih dejavnosti in kulturnih prireditev, ki so že postale tradicionalni sestavni del dolenske kulture in imajo velik vpliv na širjenje splošnega interesa za kulturne dejavnosti (srečanja pevskih zborov, oktetov, revija amaterskih gledališč, slikarska kolonija itd);

- integracija programov organizacij združenega dela s področja kulture in programov amaterskih kulturnih dejavnosti (društev);

- oblikovanje spomeniško varstvene službe s sedežem v Novem mestu in poglobljanje varstva naravne in kulturne dediščine;

- izvrševanje programa investicijske dejavnosti na področju kulture, ki ga je potrebno na novo ovrednotiti, upoštevajoč nerealizirane naloge iz tekočega planskega obdobja;

- poglobljanje samoupravne organiziranosti kulturnih dejavnosti s svobodno menjavo dela v okviru kulturne skupnosti in enot kulturne skupnosti pri kulturnih delovnih organizacijah in vpliva občinske kul-

tume skupnosti na program skupnih nalog v okviru kulturne skupnosti Slovenije.

4. TELESNA KULTURA

Osnovne naloge v razvoju telesne kulture bodo naslednje:

- množični razvoj telesnozgojnih aktivnosti, ki ne zahtevajo velikih sredstev, so pa koristne in priljubljene (trim akcije);

- izenačevanje množnosti za razvoj telesne kulture v krajevnih skupnostih in vključevanje občanov v razne oblike telesnozgojnih aktivnosti;

- omogočanje kvalitetne rasti in doseganja vrhunskih rezultatov v sporazumno določenih prednostnih panogah in nadarjenim posameznikom v drugih panogah;

- pridobivanje strokovnih kadrov za telesno vzgojo in šport;

- izvršitev investicijskega programa, ki bo zagotovil uresničitev zgoraj zastavljenih razvojnih nalog, pri čemer morajo imeti prednost nerealizirani investicijski programi iz preteklega obdobja.

5. SOCIALNO SKRIBSTVO

Na tem področju bomo poskrbeli za izpolnitev in dosledno uresničevanje že dogovorjenih oblik socialnega varstva in družbenih pomoči socialno ogroženim občanom. Posebne pozornosti bodo potrebne nove dejavnosti, kot so predzakonsko in zakonsko posvetovanje in zavodsko varstvo v Zavodu za starejše občane v Novem mestu.

Strokovna služba socialnega skrbstva bo v celoti prevzela usklajevanje dela pri socializaciji Romov. Zagotoviti bo treba pogoje za delo invalidnih oseb v delavnicah pod posebnimi pogoji.

6. SOCIALNO VARSTVO

Osnovne razvojne naloge socialnega varstva bodo:

- organizacija samoupravne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov;

- usklajevanje programov, akcij in načrtov za celotno socilano varstveno področje (stanovanjska problematika, rehabilitacija in usposabljanje invalidov, zavodska problematika).

Za izvajanje programov socialnega varstva bodo združile sredstva s posebnim sporazumom vse SIS, ki njih dejavnost zajema tudi področje socialnega varstva.

7. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Na tem področju bo potrebno okrepiti vpliv občinske raziskovalne skupnosti za raziskovalne programe v občini – regiji ter se zavzemati za večjo soudeležbo v raziskovalnem programu Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Priprava in izvajanje raziskovalnih nalog za potrebe gospodarstva in drugih dejavnosti v občini in na Dolenjskem je odvisna od raziskovalnih kadrov, zato bo pridobivanje, organiziranje in usposabljanje raziskovalcev ena izmed temeljnih nalog v prihodnjem obdobju, ki pa jo bo mogoče uresničiti le z obojestransko iniciativo in sodelovanjem raziskovalne in proizvodne sfere.

Pospeševanje in ustrezna stimulacija inovacijske dejavnosti bo tudi srednja naloga na področju raziskovalne dejavnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju.

8. ZDRAVSTVENO VARSTVO

V razvoju zdravstvenega varstva bodo v ospredju naslednje naloge:

- nadaljevanje izgradnje enotnega sistema zdravstvenega varstva, v katerem bo treba hitreje razvijati tiste dejavnosti, ki širijo dostopnost h koriščenju zdravstvenega varstva.

Te so: nega na domu, preventiva, higiensko-epidemiološka dejavnost, zobozdravstvo idr. ter prilagajati kapacitete in dejavnosti tistim boleznim, ki naraščajo in predstavljajo za družbo in posameznika velik problem (infekcijska obolenja, socialne bolezni, boleznii otrok, žena, travmatološke in rakaste bolezni);

- razvoj preventivne dejavnosti, predvsem razširitev dejavnosti kolektivno preventivnega pomena: varstvo okolja, nadzor nad pitno vodo, prehrana v družbenih obratih, kontrola prehranbenih predmetov idr;

- oblikovanje sodobnega informacijskega sistema;

- izpolnitev delovnih mest po normativih in zagotovitev skladnega izpolnjevanja kadrovske zasedbe za nadaljnji razvoj zdravstvenega varstva ter v zvezi s tem urejanje stipendiranja, izgradnja stanovanj ter strokovnega in družbenega usposabljanja;

- izpolnitev organizacijskih oblik, ki bodo omogočile sodoben način poslovanja in boljši dostop bolnikov do sodobnega zdravljenja;
- nadaljevanje povezovanja zdravstva v regiji ter sporazumevanje za delitev dela v okviru republike;

- izboljševanje zdravstvenega varstva bomo dosegli z dvigom kakovosti, z večjo pristopnostjo, boljšo opremo in boljšimi odnosi. Obsega zdravstvenega varstva, razen na področju preventive in zobozdravstva, v bodoče ne bo potrebno širiti;

- prioriteto področje v razvoju zdravstvenega varstva do leta 1985 bo osnovna zdravstvena dejavnost, ki bo že do leta 1980 pridobila solidno osnovo v novozgrajenih prostorih; prednost v razvoju služb bo treba zagotoviti službi splošne medicine, higiena dela, zobozdravstveni službi, izpopolnitvi dispanzerskih dejavnosti ter negi bolnika na domu, ki združuje delo zdravnika na terenu, patronažne, bolniške in negovalske službe, vključujoč laično pomoč v krajevnih skupnostih;

- investicijska dejavnost na področju osnovne zdravstvene službe bo usmerjena v izgradnjo in pridobivanje obratnih ambulanz in zdravstvenih postaj v večjih OZD in KS. Za investicije za bolnišnično in specialistično dejavnost ter za higiensko epidemiološko dejavnost se predvideva združevanje sredstev v regiji.

- Skladno z razvojem osnovne zdravstvene službe je planiran tudi razvoj lekarniške službe. Ta bo lahko svoje enote razvila in približala občanom, ko ji bo zagotovljen prostor v okviru zdravstvenih postaj v krajevnih skupnostih.

9. ZAPOSLOVANJE

Prioritetne naloge na področju zaposlovanja bodo:

- izvajanje zaposlovanja in usposabljanja v skladu z načeli samoupravnega sporazuma o zagotavljanju minimalnih standardov življenjskih in kulturnih pogojev pri zaposlovanju delavcev, družbenega dogovora o ugotavljanju brezposelnosti med iskalci zaposlitev in samoupravnega sporazuma o uresničevanju kadrovske politike v občini;
- zagotavljanje racionalnejšega poteka zaposlovanja delavcev iz domačega kraja, iz tujine vračajočih se delavcev in Romov;
- usposabljanje in zaposlovanje invalidov, kar bo zahtevalo vključitev v izgradnjo ustreznih mrež zavodov za usposabljanje invalidov in invalidnih delavnic pod posebnimi pogoji;
- ob načrtovani stopnji rasti zaposlenosti 3 % bo še vedno potreben priliv delavcev iz širše regije in iz drugih republik in pokrajin;
- poklicno usmerjanje in štipendiranje mora prispevati k odpravljanju neskladij med izobraževalnimi odločitvami mladine in odslih in kadrovskimi potrebami.

V. RAZVOJ POSELITVE, GRADITEV NASELJI IN URBANISTIČNA POLITIKA

1. Temeljna izodišča

Občina Novo mesto je doživela v preteklosti izredno nagel družbeno-ekonomski razvoj, ki ga predvideva glede na dane pogoje tudi v prihodnje. Tak razvoj pa narekuje vsem družbenim dejavnikom, da smotno gospodarijo s prostorom, kar opredeljuje kot družbeni interes do dobrin splošnega pomena.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju še ne bo možno v celoti spremeniti ugotovljenih negativnih trendov poselitve in odpravi vseh posledic, kakršne ima npr. dolgotrajno odseljevanje prebivalstva iz nekaterih območij občine. Ustvariti pa je treba pogoje in izvajati ukrepe, ki bodo omogočili doseganje naslednjih ciljev.

a) Krajevne skupnosti v občini Novo mesto naj ne bi glede števila prebivalcev nazadovale. To seveda ne izključuje možnosti nadaljnega odseljevanja iz posameznih naselij ali celo manjših območij, vendar naj bi se ta odliv prebivalcev nadomestil s povečanjem števila prebivalcev v drugih območjih znotraj iste krajevne skupnosti.

b) Načrtovani gospodarski razvoj oz. rast zaposlovanja bo narekovala nadaljnje doselitve prebivalcev v občino Novo mesto. Porast prebivalstva zaradi doseljevanja bo potrebno in možno usmerjati predvsem v tista območja oz. tiste krajevne skupnosti, v katerih pričakujemo pospešen gospodarski razvoj.

Osnova in izhodišče planiranja prostorske politike v občini Novo mesto je policentrični razvoj, kar pomeni zmerno koncentracijo prebivalcev na širšem območju Novega mesta, ki poleg samega mesta obsega še ogmočja krajevne skupnosti Bučna vas, Mali Slatnik in Otočec,

in pospešen razvoj nekaterih krajevni središč, kot so Dolenjske Toplice, Straža, Šentjernej in Žužemberk.

c) V načrtovanju politike prostorskega razvoja je potrebno:

- odločno preprečevati vsako stihijo v izrabi prostora;
  - zagotoviti medsebojno usklajeno razporeditev dejavnosti in poselitve v prostoru;
  - zagotoviti ustrezne pogoje za razvoj posameznih dejavnosti v skladu z naravnimi danostmi in splošno razvojno politiko;
  - zagotoviti zaščito najboljših kmetijskih površin kot primarnih območij za moderno kmetijsko proizvodnjo in intenzivno proizvodnjo hrane;
  - smotno varovati gozdove s posebnimi gospodarskimi in splošno koristnimi funkcijami.
- d) Na področju stanovanjske izgradnje v mestu in v urbanih središčih je treba dati prednost družbeno usmerjeni gradnji skladno z okoljem, ter v teh in drugih središčih zagotoviti oskrbne funkcije. V obstoječih naseljih je treba načrtno zapolnjevati prazne prostore zno traj gradbene črte naselja ter gradnje naselij prostorsko usmerjati na manj rodovitna zemljišča. Komunalno urejanje in opremljanje mora biti sestavni del razvoja in izgradnje naselij.

e) Z uresničevanjem politike prostorskega razvoja je potrebno zagotoviti skladno krepitev obrambne sposobnosti, z usmerjanjem politike poselitve in razvojem posameznih dejavnosti pa je potrebno ustvarjati pogoje za organiziranje in delovanje splošnega ljudskega odpora v slehernem predelu občine.

2. Vrednotenje in klasifikacija naselij

Sprejemanje načrtovalskih odločitev o razvoju in graditvi vsakega posameznega naselja mora izhajati iz skupnih celovitih in preglednih osnov. Zato so vsa naselja v občini Novo mesto na podlagi izbranih kazalcev razvojnih možnosti razvrščena v 5 skupin, pri njihovem bodočem urejanju pa je treba upoštevati naslednje osnovne usmeritve:

Skupina A: agrarna naselja z do 100 prebivalci:

- vsi posegi v prostor naj bodo podrejeni interesom kmetijske proizvodnje;
- obstoječe kmetijske in gozdne površine je potrebno sanirati;
- gradnja stanovanj je namenjena le naravnemu prirastku in zamenjavi dotrajanih stanovanj;
- zgraditi oz. izboljšati je potrebno osnovno komunalno in prometno opremljenost teh naselij.

Skupina B: pretežno agrarna naselja s 100 do 250 prebivalci:

- zaščititi je potrebno kmetijska jedra in površine;
- proučiti je potrebno možnost odpiranja delovnih mest, s čimer bi zaustavili odseljevanje prebivalstva;
- potrebno je ustrezno organizirati javni prevoz;
- dograjevati je potrebno osnovno komunalno omrežje in izboljšati prometno povezanost kraja z regionalnimi centri zaradi dostopnosti do

delovnih mest in storitev (oskrbnih, zdravstvenih, itd.)

- obseg novogradenj bo v skladu s potrebami kraja.

Skupina C: mešana naselja z več kot 250 prebivalci:

- nove zadržljive površine naj bodo usmerjene na manj kvalitetna zemljišča v smislu skladnega urejanja kmetijskih gospodarstev in stanovanjskih območij;
- proučiti in omogočiti je potrebno razvoj storitvenih in proizvodnih dejavnosti (izgradnja industrijskih zmogljivosti);
- zagotoviti je potrebno osnovno preskrbo z življenjskimi potrebščinami;
- obseg stanovanjske graditve mora omogočiti doselitev novih prebivalcev;
- zagotoviti je potrebno opremljenost kraja z infrastrukturnimi objekti, kot so vodovod, kanalizacija, pošta, ga prometno povezati s centralnimi naselji zaradi hitre dostopnosti do delovnih mest ter zgraditi osnovne objekte družbenega standarda (šole, varstvene ustanove, zdravstvene postaje, kulturne domove, itd.).

Skupina D in E: naselja mestnega značaja:

- nadaljnji razvoj teh naselij je potrebno opredeliti z ustrežno urbanistično dokumentacijo;
- načrtovati je potrebno površine za razvoj gospodarskih dejavnosti ter za gradnjo novih stanovanjskih sosesk, ki bodo kompletno opremljene z vsemi pripadajočimi objekti;
- pri posegih v prostor je potrebno upoštevati načelo varovanja kvalitetnih kmetijskih zemljišč in varstva okolja;
- zagotoviti je potrebno višjo stopnjo infrastrukturne opremljenosti kraja;
- napredek družbenih dejavnosti naj bo v skladu z gospodarskim razvojem naselja.

Na področju graditve naselij in skladnega urejanja prostora bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju prednostne zlasti naslednje naloge:

- novelacija obstoječih in priprava novih urbanističnih dokumentov skladno z uveljavljanjem sistema družbenega planiranja;
- uveljavitev družbenega interesa pri gospodarjenju s stavbnimi zemljišči, pridobivanje zemljišč za stavbne namene pa bo potekalo na osnovi predhodno sprejetega programa;
- izvajanje celovite prenovitve naselij in starega mestnega jedra kot sestavni del procesa njihovega urejanja;
- krepitev strokovnih in upravnih služb;
- reševanje perečih vprašanj rabe kmetijskih zemljišč v sodelovanju s kmetijsko zemljiško skupnostjo.

VI. RAZVOJ INFRASTRUKTURE, VODNEGA GOSPODARSTVA IN KOMUNALNEGA UREJANJA

Infrastruktura je izrednega pomena za družbeno-ekonomski razvoj občine. Je eden izmed

dojavnikov usmerjanja prostorskega razvoja, saj sodi oča pri razporeditvi urbane mreže in proizvodnih zmogljivosti.

Gospodarska infrastruktura v občini zaostaja za splošno razvitanostjo gospodarstva, zato se je na tem področju nakopičila vrsta problemov. Hitrejši napredek bomo zato dosegli le, če bomo ustrezno uvedli samoupravno organiziranost, planiranje in financiranje infrastrukture. Izgradnja infrastrukturnih objektov bo morala v prihodnje bolj slediti potrebam gospodarstva ter zahtevam osebnega in družbenega standarda. Razvojni načrti na tem področju bodo bolj podprti od organizacij združenega dela.

V prihodnje bo potrebno zagotoviti vzdrževanje in obnavljanje komunalnih objektov in naprav kolektivne rabe.

Pri tem bodo osnovni cilji kot vodilo za sestavo srednjeročnega plana na tem področju:

- realizirati naloge, ki so bile zastavljene v srednjeročnem obdobju 1976-1980;
- zagotoviti enakomernejši razvoj krajevne skupnosti in krajev v občini, ugotoviti opremljenost naselij po krajevnih skupnostih, ki so opredeljena kot oskrbovalni centri, s komunalnimi objekti in napravami, ter v teh naseljih zagotoviti minimalno komunalno opremljenost do leta 1985;
- intenzivneje vlagati v komunalno infrastrukturno opremljenost kraja;
- napredek družbenih dejavnosti naj bo v skladu z gospodarskim razvojem naselja.

1. Na področju energetike je osnovna usmeritev dosledno izvajanje ukrepov racionalizacije in varčevanja z vsemi vrstami energije ter varovanja okolja. Ostale naloge so:

- proučiti možnost izgradnje in pričetki s pripravljalnimi deli za gradnjo elektrarne - toplarne v Novem mestu;
  - pričetki z deli za priključitev na plinovodno omrežje SR Slovenije;
  - izboljšati osnovno daljnovodno omrežje, po katerem se novomeška občina napaja z električno energijo, sicer bo ne-kvalitetna dobava energije povzročila gospodarstvu veliko škodo. Zagotoviti je potrebno daljnovodno povezavo z Ljubljano in zagotoviti transformacijo električne energije iz 380 KV na 110 KV na lokaciji Hudo.
2. Na področju železniškega omrežja so osnovni cilji srednjeročnega obdobja naslednji:
- usposobitev železniške infrastrukture za prevzem na-

log, ki so železnicam dane z družbenimi dokumenti o prometni politiki;

— modernizacija voznega parka, usposobitev proge za hitrejši transport blaga po načelu „od vrat do vrat“ in potnikov

— zagotovitev varnosti prometa;

— načrtovanje izgradnje industrijskih tirov pri večjih industrijskih objektih. Omenjeni cilji bodo doseženi z obnovo nekaterih odsekov prog, modernizacijo signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav, novogradnjo postajnih tirov in razvojem integralnega transporta.

3. Na področju cestne mreže so glede na problematiko naloge naslednje:

— izpolniti neizvršene naloge iz tekočega srednjeročnega plana;

— izboljšati prometne razmere na območju Novega mesta (mestne upadnice, nov most, ni vojska križanja ceste in železnice, obvoznice);

— pričeti z gradnjo avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb;

— zgraditi, rekonstruirati in modernizirati predvsem ceste, ki bodo omogočile hitrejšo in boljše povezanost vseh krajev v občini z Novim mestom in z vsemi krajevnimi oskrbnimi centri;

— posodobiti cestne povezave naše s sosednjimi občinami;

— dograjevati omrežje krajevnih skupnosti za potrebe kmetijstva in gozdarstva.

4. Osnovni cilji razvoja PTT prometa so:

— pospešiti razvoj celotnega sistema PTT zvez, tako da bo ta kvalitetneje zadovoljeval potrebe po PTT storitvah;

— izgrajevati poštno zmogljivost, kjer so potrebe največje;

— povečati število telefonskih priključkov z gradnjo novih avtomatskih telefonskih central v vseh večjih krajevnih središčih;

— vzpostaviti radiorelejni sistem na Trdinovem vrhu.

5. Na področju vodnega gospodarstva so ključne naloge naslednje:

— postopna odprava poplav, ki jih povzročajo pritoki reke Krke;

— izboljšanje kvalitete reke Krke in njenih pritokov;

— priprave za dolgoročno kompleksno hidrotehnično ureditev celotnega poplavnega območja ob Krki, upoštevajoč vse interese.

6. Osnovni cilji v preskrbi s pitno vodo so:

— izvršiti vse naloge iz tekočega srednjeročnega plana;

— nadaljevati z izgradnjo primarnega in sekundarnega vodovodnega omrežja tako, da

bomo zagotovili oskrbo z zdravno pitno vodo v letu 1985 87% prebivalstva občine;

— zgraditi in izpopolniti sisteme skupinskih vodovodov, s čimer bo rešeno preskrbovanje večjih naselij v občini in nanje navezovati manjše lokalne vodovode, namenjene preskrbi raztresenih naselij in zaselkov;

— opremljanje novih zgradnih kompleksov s primarnimi vodi;

— nameniti večjo skrb za ohranitev čistosti vseh virov pitne vode z ukrepi za dolgoročno preskrbo z vodo, kar pomeni vzpostavitev ustreznih varstvenih režimov ter določitev načinov bodočega izkoriščanja in izvajanja zaščitnih ukrepov.

7. Na področju odvajanja odpadnih voda bo potrebno investicije prvenstveno usmeriti v zaščito rezervatov pitne vode in gradnjo čistilnih naprav. Potrebno bo:

— izvršiti vse naloge iz tekočega srednjeročnega plana;

— dograditi sistem primarnega kanalizacijskega omrežja na območju Novega mesta in ga navezati na čistilno napravo v Ločni;

— nadaljevati z izgradnjo primarnega in sekundarnega kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav v ostalih večjih naseljih občine;

— pričeti s pripravami za izgradnjo tretje faze čistilne naprave v Novem mestu.

8. Na področju odlaganja komunalnih in industrijskih odpadkov bo v prihodnje potrebno:

— zgraditi centralno odlagališče odpadkov;

— industrijske zmogljivosti in večja naselja priključiti na urejeno sanitarno odlagališče;

— proučiti možnosti za dolgoročno reševanje problematike neorganskih odpadkov;

— skrbno izbrati odlagališče na usedline in mulj iz čistilnih naprav.

9. V naslednjem planskem obdobju bo potrebno razreševati predvsem naslednje naloge skupnega pomena:

— izgradnja pokopališča v Novem mestu in nekatere razširitve že obstoječih pokopališč občine;

— izgradnja avtobusne postaje v Novem mestu;

— ureditev javnega mestnega potniškega prometa v Novem mestu;

— ureditev prostorov tržnice v Novem mestu.

VII. VARSTVO IN IZBOLJŠANJE OKOLJA

Postopno slabšanje razmer in pojavi novih virov onesnaževanja narekujejo, varstvo in izboljšanje okolja pridobijo na pome-

nu. Zato morajo vsi nosilci planiranja pri svojih planskih odločitvah razen fizičnega okolja (zrak, voda, zelenje, odpadki, hrup, itd.) upoštevati tudi širše socialno okolje, ki zajema tudi opremljenost in dostopnost do družbenih dejavnosti (bivalno in delovno okolje).

Zaradi pomembnosti varovanja in izboljšanja okolja so v ospredju predvsem naslednje naloge:

— izdelati kataster onesnaževalcev okolja in povzročiteljev hrupa;

— zaostri odgovornost povzročiteljev onesnaževanja;

— organizirati odstranjevanje odpadkov vseh vrst na čim širšem območju občine predvsem pa v večjih naseljih;

— preprečiti onesnaževanje zraka z izgradnjo centralne toplarne ter z ustrežno ureditvijo prometa;

— pravilno izkoriščati naravne vire;

— izdelati študijo onesnaženosti reke Krke in predvideti sanacijske ukrepe za ohranitev oz. izboljšanje njene čistosti.

— zagotoviti, da se pri gospodarskih odločitvah upošteva načelo ohranjanja čistosti okolja.

VIII. STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Osnovna naloga, ki si jo zadajamo na področju stanovanjskega gospodarstva za prihodnje srednjeročno obdobje, je izboljšanje stanovanjskih razmer delovnih ljudi in občanov.

To nalogo bomo dosegli z večjim obsegom stanovanjske graditve in boljšim vzdrževanjem obstoječega stanovanjskega sklada.

Pri planiranju obsega stanovanjske graditve moramo upoštevati potrebe združenega dela.

Sredstva za razširjeno reprodukcijo na področju stanovanjskega gospodarstva naj v večji meri zagotavljajo tiste organizacije združenega dela, katerih razvojni programi zahtevajo večje zaposlovanje. Te organizacije združenega dela morajo v svojih planih predvideti način in sredstva za reševanje stanovanjskih problemov novo zaposlenih delavcev.

Prav tako je potrebno zagotoviti pri financiranju stanovanjske izgradnje obvezno lastno udeležbo bodočih stanovalcev v višini od 5% - 20% vrednosti stanovanja.

Pri stanovanjski gradnji bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju zasledovali naslednje cilje:

— razmerje med gradnjo družbenih stanovanj in zasebnih stanovanj bo 55% : 45%.

— stanovanja bomo gradili v stanovanjskih soseskah, ki bodo opremljene z izobraževalnimi, socialno zdravstvenimi kulturnimi, oskrbovalnimi in drugimi spremljajočimi objekti;

— postopoma bomo izboljšali strukturo grajenih stanovanj s tem, da bomo prešli na gradnjo večjih družbenih stanovanj.

— stanovanjske probleme starejših občanov in samskih delavcev bomo v bodoče reševali v sklopu izgradnje kompleksnih sosesk;

— gradnja stanovanj naj bo v celoti družbeno usmerjena, s čimer bomo dosegli večji neposredni vpliv delovnih ljudi, predvsem pa bodočih stanovalcev na kvaliteto in kvantiteto stanovanjske graditve ter cene, samoupravno sporazumevanje izvajalcev del na dohodkovnih odnosih ter vzdrževanje vseh oblik racionalizacije, kar naj vpliva na počasnejšo rast cen stanovanjske izgradnje.

Da bi dosegli zastavljene cilje, bomo morali doseči večji napredek na področju urbanističnega planiranja in komunalne opremljanja stavbnih zemljišč. Prav tako se bomo morali bolje organizirati v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti, ki naj resnično postane mesto dogovarjanja in sporazumevanja ter združevanja vseh stanovanjskih sredstev.

Srednjeročno obdobje 1981-1985 bo obdobje prehoda na ekonomske stanarine.

S prehodom na ekonomske stanarine bo podana materialna osnova za enostavno reprodukcijo stanovanjskega fonda in za boljše vzdrževanje tega fonda.

Z jačanjem materialne osnove se mora povečati tudi vpliv stanovalcev na porabo sredstev stanarin.

IX. VARSTVO NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

Območje občine Novo mesto je sorazmerno bogato z naravno in kulturno dediščino, zato bomo vzporedno s planiranjem novih posegov upoštevali enkratnost danosti okolja in krajine, ki je značilna za Dolenjsko. Ohranjali bomo naravne lepote in kulturno dediščino povsod tam, kjer je to pomembno.

Da bi ohranili osnovne značilnosti krajine na območju občine, bodo sprejeti ukrepi za zavarovanje naslednjih pokrajinskih območij: Kočevski Rog, dolina Črmošnjic - Stare žage Gorjanci (Žumberak) in dolina Krke. Prav tako bo potrebno zavarovati posamezna ožja območja kot naravne rezervate in naravne spomenike žive in

nežive narave, ki pomenijo posebnost, redkost in enkratnost.

Potrebno bo sprejeti varstvene ukrepe za zavarovana območja in objekte, s katerimi bomo omejili ali onemogočili razvoj dejavnosti, ki vplivajo na spreminjanje njihovih naravnih značilnosti in hkrati zagotavljali pogoje za razvoj dejavnosti, ki te značilnosti ohranjajo in razvijajo.

Zavarovali bomo posamezna območja in objekte, ki pomenijo nepremično kulturno dediščino (kulturno zgodovinski spomeniki — gradovi) in na tej osnovi sprejeli program vključevanja teh območij oz. objektov v družbeno življenje.

X. POSPEŠEVANJE RAZVOJA MANJ RAZVITIH OBMOČIJ

Osnovna naloga na področju skladnejšega regionalnega razvoja v okviru občine je zaustaviti poglobljanje razlik v razvitosti med razvitimi in nerazvitimi območji občine, kamor sodi predvsem Suha krajina. Na področju Suhe krajine bo tudi v naslednjem obdobju organizirana ZMDA kot pomemben sestavni del razvoja Suhe krajine.

Ostale naloge so :

- opredeliti kriterije razvrščanja krajevnih skupnosti med razvite oz. nerazvite.

- zagotoviti pogoje, da se prebivalstvo iz Suhe krajine ne bo več izseljevalo;

- okrepiti gospodarsko aktivnost, predvsem industrijo, s čimer se bo povečal obseg zaposlovanja na tem območju;

- izgrajevati prometno in komunalno infrastrukturo;

- vlagati v razvoj družbenih dejavnosti.

Napredek Suhe krajine lahko zagotovimo le tako, da načrtno pospešujemo gospodarska vlaganja na to območje. Organizacije združenega dela, ki bi bile pripravljene investirati razvoj gospodarstva v Suhi krajini, je potrebno ustrezno stimulirati (manjša lastna udeležba sredstev za investicijo, daljši rok odplačevanja, nižja obrestna mera itd.), pri čemer morajo pomembno vlogo odigrati banke.

XI. KRAJEVNE SKUPNOSTI

Krajeve skupnosti so osnovni nosilec planiranja. Tam se najkonkretnije rešujejo in usklajujejo življenjski problemi in interesi delovnih ljudi in občanov. To nalaga vsem nosilcem samoupravnega družbenega planiranja, zlasti pa organizacijam združenega dela in samoupravnim interesnim skupnostim, da v krajevne skupnosti usklajujejo svoje razvojne programe.

Nadaljnji razvoj krajevnih

skupnosti bo moral temeljiti na:

- boljši samoupravni organiziranosti,

- razvijanju samoiniciative solidarnosti in vzajemnosti,

- boljšem sodelovanju med sosednjimi krajevnimi skupnostmi,

- izenačevanju pogojev življenja in dela znotraj samih krajevnih skupnosti in med krajevnimi skupnostmi,

- boljšem sodelovanju med krajevno skupnostjo in temeljnimi organizacijami združenega dela ter skupnostmi, ki ne glede na sedež z dejavnostjo in razvojnimi usmeritvami neposredno in bistveno vplivajo in posegajo v delo in razvoj krajevnih skupnosti,

- pospešenem urejanju prostorskih pogojev,

- zagotavljanju materialne osnove samoupravljanja v krajevnih skupnostih. Pri tem bo treba izhajati iz samoupravnega združevanja dela in sredstev ter doslednejšega uresničevanja svobodne menjave dela pri zadovoljevanju skupnih potreb in interesov.

K razvoju krajevnih skupnosti pomembno prispevajo tudi mladinske delovne akcije, zato se bomo zavzemali, da s prostovoljnim delom, z združevanjem dela in sredstev postanejo pomemben element družbenih prizadevanj za izgradnjo družbenih objektov. Prednost pri takem angaziranju bomo dajali manj razvitim področjem znotraj KS in občine.

XII. MEDOBČINSKO SODELOVANJE

Za doseganje optimalnih razvojnih možnosti bodo nosilci planiranja povezovali in usklajevali razvojne programe na posameznih področjih dela z ostalimi občinami, še posebno z občinami dolnjske regije.

Posebno pozornost bodo nosilci planiranja namenili usklajevanju razvojnih možnosti, ki so skupnega pomena za dve ali več občin, predvsem na področju:

- proizvodnje,
- zbiranja,
- regije inih in magistrálnih cestnih povezav,
- izkoriščanja naravnih virov,

- urejanja vodotokov in preskrbe z vodo,
- varstva človekovega okolja,

- preskrbe z energijo,
- PTT prometa in storitev,

- izkoriščanja gozdov in predelave lesa,
- razvoja družbenih dejavnosti (izobraževanje, kultura, zdravstvo, raziskovalna dejavnost, itd.),

- varovanje naravne in kulturne dediščine.

XIII. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Ljudska obramba in družbena samozaščita kot enoten in skupen interes naše družbenopolitične skupnosti bo izhajala in že dosežene stopnje obrambnih priprav in se bo v prihodnjem obdobju vključevala v gospodarske in socialne potrebe občanov in delovnih ljudi organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih organizacij ter skupnosti. Da bi zagotovili stalno obrambno pripravljenost ter pogoje za še bolj učinkovito obrambno pripravljenost in zaščito posameznikov in materialnih dobrin, je potrebno:

- zagotoviti nadaljnje usposabljanje in pouk za obrambo in zaščito med šolanjem v civilni zaščiti, službi OJOA, teritorialni obrambi, tako v organizaciji združenega dela in krajevnih skupnostih, organih družbenopolitičnih in drugih organizacijah ter skupnostih pri usposabljanju za svoje delo v vojni in v drugih izrednih razmerah;

- zagotoviti večjo zaščito prebivalstva in materialnih dobrin z opremljanjem in razvojem vseh elementov civilne zaščite za reševanje pred vojnimi dejstvomani in dvigniti na stopnjo pripravljenosti, ki bo ustrezala potrebam in zahtevam SLO; posebno pozornost je potrebno posvetiti množičnim pripravam in usposabljanju prebivalstva. Pri samozaščiti in izvajanju zaščitnih ukrepov imajo posebno vlogo organizacije in ustanove, ki se s svojo redno dejavnostjo ukvarjajo z zaščito in reševanjem organizirane sile civilne zaščite je potrebno številčno povečati, tehnično opremiti in strukturalno prilagoditi vojnim in mirnodobnim potrebam; z razporedom in poukom kadrov ustvariti čim ugodnejše pogoje za uspešno vodenje civilne zaščite pri odpravljanju posledic vojnih dejstvomani, naravnih in drugih nesreč. Prostorsko in urbanistično planiranje je prilagoditi zahtevam zaščite pred sodobnimi vojnimi dejstvomani; družbeni in zasebni graditelji stanovanjskih in poslovnih stavb morajo graditi zaklonišča za zaklanjanje prebivalstva;

- usposobiti sistem OJOA za učinkovito obveščanje in alarmiranje z opremljanjem službe OJOA s sodobnimi tehničnimi sredstvi;

- zagotoviti nadaljnji razvoj teritorialne obrambe.

XIV. INFORMACIJSKI SISTEM

Informiranje ima pri delovanju delegatskega sistema zelo velik pomen, saj je temeljita

obveščenenost o vseh vprašanih, pomembnih za delovne ljudi in občane, pogoj pravilnega odločanja. Dosedanji razvoj informacijskega sistema še ni v celoti zadovoljil osnovne naloge: informiranje delovnih ljudi in občanov, ki naj bi omogočalo ce lovito samoupravno odločanje in tudi kontrolo samoupravljalcev, kako se sprejete odločitve v družbenem procesu uresničujejo. Zato bo moral sistem informiranja v naslednjem srednjeročnem obdobju v prvi vrsti proučiti in zagotoviti najbolj smotrne oblike in načine obveščanja delovnih ljudi in občanov, tako v okviru organizacij združenega dela, krajevnih, družbenopolitičnih in drugih skupnostih, ker bodo le na ta način prišle do izraza najširše ustvarjalne pobude delovnih ljudi in občanov. To bomo dosegli z uresničitvijo programa razvoja INOK centrov ter Dolenjskega informativnega in tiskarskega centra z upoštevanjem prenosa neizvršenih nalog 1976 — 1980, predvsem pa lokalne RTV postaje.

XV. NADALJNI POSTOPKI PRI PRIPRAVI DRUŽBENEGA PLANA

V skladu s programom dela za pripravo srednjeročnega plana občine za obdobje 1981 — 1985 skupščina občine Novo mesto nalaga vsem nosilcem planiranja, da čim prej izdelajo svoje analize možnosti razvoja. Pri tem naj kot strokovno osnovo uporabijo že izdelano analizo možnosti razvoja občine Novo mesto za obdobje 1981 — 1985. Še posebej naj svoje delo na analizah pospešijo samoupravne interesne skupnosti, saj so njihove analize pomembna osnova za oblikovanje skupne politike združenega dela. Temeljnim organizacijam združenega dela in krajevnim skupnostim morajo biti zato na razpolago v najkrajšem času.

Na osnovi analiz možnosti razvoja ter na osnovi smernic za pripravo družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1981 — 1985 naj delavci v temeljnih organizacijah in občani v krajevnih skupnostih izoblikujejo smernice za pripravo svojih planov in tudi elemente, ki so potrebni za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o temeljnih planov. Le tako bo proces družbenega planiranja potekal pravočasno in usklajeno v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in ostalih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter na nivoju občine kar zahteva od nas zvezni zakon o sistemu družbenega planiranja.